

Wspólna Deklaracja Rządu Rzeczypospolitej Polskiej
oraz Rządu Republiki Litewskiej
uzgodniona podczas trzecich Konsultacji Międzyrządowych

Wilno, 16 września 2022 r.

My, szefowie rządów Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Litewskiej w imieniu naszych Rządów oświadczamy, co następuje:

Wobec wojny trwającej na naszym kontynencie, stabilne partnerstwo strategiczne rządów Polski i Litwy nabrało nowego znaczenia. Bezpieczeństwo naszych krajów oraz naszego regionu stało się w tym roku głównym punktem współpracy bilateralnej.

Z całą mocą potępiamy niesprowokowaną i nieuzasadnioną inwazję Rosji oraz jej brutalne działania wojenne prowadzone przeciwko Ukrainie, które wstrząsnęły zarówno europejską, jak i światową architekturą bezpieczeństwa. Zbrodnie wojenne, w tym ataki na ludność cywilną, niezliczone cierpienia, ogromne zniszczenia, terroryzm nuklearny oraz walka prowadzona za pomocą polityki energetycznej i żywnościowej – zarówno te, jak i inne działania prowadzone przez Federację Rosyjską stanowią wyzwanie dla całego demokratycznego świata oraz zagrożenie dla ładu opartego na prawie międzynarodowym. To czas, gdy wolne i demokratyczne narody muszą pokazać jedność i wytrwałość działając przeciw agresorowi.

Polska i Litwa od początku stoją zdecydowanie u boku Ukrainy. Nasze kraje oraz społeczeństwa przyjęły uchodźców z Ukrainy. W ciągu ostatniego roku, Polska i Litwa stanęły w obliczu dwóch różnych, choć wzajemnie powiązanych wydarzeń: hybrydowego ataku ze strony Białorusi wykorzystującego migrację oraz przyjęcie uchodźców z Ukrainy. Polska i Litwa oczekują dalszego oraz pogłębionego wsparcia ze strony UE, w tym finansowego, wobec wyzwań związanych z liczbą uchodźców wojennych przebywających na terytorium naszych krajów, a wobec instrumentalizacji migracji - odpowiednich środków zaradczych.

Będziemy kontynuować nasze niezachwiane polityczne, gospodarcze, finansowe i militarne wsparcie, tak aby pomóc Ukrainie realizować jej przyrodzone prawo do samoobrony przed rosyjską agresją i wygrać tę wojnę. Doceniamy bezprecedensową decyzję UE o udzieleniu Ukrainie wsparcia militarnego w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju. Z zadowoleniem przyjmujemy rozpoczęcie prac nad rozmieszczeniem wojskowej misji doradczej UE w celu wsparcia Ukrainy. Z zadowoleniem przyjmujemy również decyzję przyjętą w trakcie szczytu NATO w 2022 r. w sprawie wzmocnienia Kompleksowego Pakietu Pomocy dla Ukrainy, który ma na celu przyspieszenie realizacji dostaw nieśmiercionośnego sprzętu obronnego, poprawy cyberobrony oraz cyberodporności Ukrainy, jak również wsparcia modernizacji jej sektora obronnego w jego transformacji w celu wzmocnienia długoterminowej interoperacyjności z NATO.

Będziemy koordynować nasze działania, zarówno dwustronne, jak i prowadzone w ramach UE i NATO, w celu wsparcia Ukrainy w odbudowie kraju, wzmocnieniu jej odporności i wdrożeniu wszelkich reform, w tym w dziedzinie zdrowia, edukacji, nauki i sportu oraz na jej europejskiej i euroatlantyckiej ścieżce. Silna, niepodległa Ukraina jest niezbędna dla stabilności obszaru euroatlantyckiego.

W pełni popieramy nadanie Ukrainie i Republice Mołdawii statusu krajów kandydujących do Unii Europejskiej, jak również perspektywę członkostwa Gruzji, oraz podkreślamy znaczenie kontynuowania tego procesu poprzez szybkie rozpoczęcie negocjacji akcesyjnych z UE.

Wyrażamy chęć dalszej współpracy z Ukrainą w formacie Trójkąta Lubelskiego w zakresie wspólnych wyzwań i możliwości leżących u podstaw naszej współpracy regionalnej. Pogłębiając współpracę kulturalną w tym formacie, Polska i Litwa będą kontynuować wsparcie polityczne dla Ukrainy na poziomie krajowym, unijnym i międzynarodowym, promować zaangażowanie ukraińskiego sektora kulturalnego i twórczego w projekty finansowane w ramach instrumentów krajowych i unijnych, jak również udzielać wsparcia dla odbudowy zniszczonego dziedzictwa kulturowego Ukrainy.

Podkreślamy jednocześnie konieczność wywierania dalszej presji na Rosję i Białoruś poprzez nakładanie przez Unię Europejską kolejnych, indywidualnych oraz sektorowych środków w celu ograniczenia ich możliwości do prowadzenia dalszych działań wojennych na terenie Ukrainy. Należy również wzmocnić sankcje wobec Białorusi w związku z jej udziałem w wojnie na Ukrainie. Polska i Litwa wyrażają opinię, że sankcje nakładane przez UE powinny zawierać mniej zwolnień i wyjątków.

Przykładem tej jedności było ustanowienie Wspólnego Zespołu Dochodzeniowo-Śledczego (JIT) przez Polskę, Ukrainę i Litwę z udziałem Międzynarodowego Trybunału Karnego oraz Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych (Eurojust). Odpowiedzialnością społeczności międzynarodowej jest zapewnienie sprawiedliwości ofiarom. Polska i Litwa podkreślają, że tylko poprzez wspólne działanie możliwe będzie pociągnięcie sprawców zbrodni do odpowiedzialności i dlatego zachęcają do wspierania działań Wspólnego Zespołu Dochodzeniowo-Śledczego.

Podkreślamy znaczenie zapewnienia odpowiedzialności Rosji za popełniane zbrodnie międzynarodowe, w tym zbrodnię agresji. Dlatego, wraz z innymi formami naszego wsparcia dla Ukrainy, będziemy konsekwentnie popierać wszystkie wysiłki prawne ukierunkowane na zapewnienie sprawiedliwości dla Ukrainy i jej mieszkańców, obejmujące również powołanie specjalnego trybunału *ad hoc* do spraw zbrodni agresji przeciwko Ukrainie.

Historyczny Szczyt NATO w Madrycie potwierdził jedność i spójność sojuszników, podejmując przełomowe decyzje w celu uczynienia NATO zdolnym do wypełniania swoich zadań i zapewnienia naszej kolektywnej obrony. Z zadowoleniem przyjmujemy fundamentalną zmianę w zakresie odstraszania i obrony NATO, ze szczególnym naciskiem na przejście do nowoczesnej wysuniętej obrony na wschodniej flance Sojuszu. Obszar Morza Bałtyckiego, a w szczególności korytarz suwalski, zachowuje strategiczne znaczenie dla bezpieczeństwa całego regionu i Sojuszu. Głęboka integracja wojskowa między Rosją i Białorusią oraz rola, jaką Mińsk odegrał w agresji na Ukrainę, stanowią poważne zagrożenie dla stabilności regionu. Będziemy nadal rozwijać nasze relacje dwustronne w celu przyczynienia się do wysiłków NATO w zakresie wzmocnienia odstraszania i obrony w regionie. Ponownie podkreślamy, jak ważne jest skupienie się na wdrożeniu decyzji podjętych podczas szczytu w Madrycie w perspektywie szczytu NATO w Wilnie w 2023 roku.

Polityka Otwartych Drzwi NATO pozostaje kluczowa dla wspierania pokoju i stabilności w Europie. Z niecierpliwością czekamy na przyjęcie Finlandii i Szwecji w poczet członków NATO. Akcesja Finlandii i Szwecji do NATO zwiększy nasze zbiorowe bezpieczeństwo i wzmocni Sojusz.

Kontynuujemy nasze pełne wsparcie dla euroatlantyckich aspiracji Ukrainy i Gruzji i ponownie podkreślamy znaczenie wzmocnionej współpracy w celu zapewnienia bliższej interoperacyjności wojskowej i politycznego dostosowania między NATO i Ukrainą oraz NATO i Gruzją.

Polska i Litwa są zgodne w kwestii konieczności kontynuowania dyskusji w zakresie reformy Paktu Stabilności i Wzrostu. Podzielamy opinię, że wspólne reguły fiskalne, szczególnie w zakresie wydatków ponoszonych na obronność, muszą być bardziej realistyczne. Powinny one umożliwić nam odpowiednie reagowanie na fundamentalne wyzwania stanowiące zagrożenie dla istnienia, suwerenności i integralności terytorialnej UE i jej państw członkowskich.

W obliczu kryzysu cen energii spowodowanego wojną wywołaną przez Rosję, Polska i Litwa dążą do wspólnego celu ograniczenia wzrostu cen energii oraz zmniejszenia obciążenia finansowego gospodarstw domowych i przemysłu. Wyrażamy również wolę podjęcia współpracy na rzecz realizacji wspólnego podejścia na poziomie UE w celu złagodzenia obecnych cen energii, ustanowienia efektywnego mechanizmu regulacji cen uprawnień w ramach EU ETS oraz przygotowania się do nadchodzącego sezonu zimowego, przy jednoczesnym zachowaniu integralności jednolitego rynku energii UE, utrzymania zachęt do zielonej transformacji i zachowania bezpieczeństwa dostaw.

Podkreślamy gotowość do zintensyfikowania naszej współpracy energetycznej oraz wyeliminowania zależności od rosyjskich zasobów energetycznych. Pogłębienie niezależności energetycznej, współpraca mająca na celu dywersyfikację dróg i źródeł zaopatrzenia, przyspieszona synchronizacja bałtyckich sieci energetycznych z siecią kontynentalną przez Polskę oraz terminowy rozwój projektów energetycznych o zerowej emisji – to kluczowe elementy zapewniające naszą odporność w dłuższej perspektywie.

Nasze partnerstwo będzie koncentrować się na zwiększeniu strategicznej odporności wzdłuż wschodniej granicy UE poprzez rozwój nowych korytarzy transportowych pomiędzy Ukrainą a portami Morza Bałtyckiego. Bezpieczeństwo łańcuchów dostaw musi zostać zwiększone poprzez wzmocnienie istniejących szlaków komunikacyjnych omijających Rosję. Przyspieszenie realizacji bieżących strategicznych projektów drogowych i kolejowych zapewni infrastrukturę, która jest niezbędna dla regionalnego rozwoju gospodarczego, jak również konieczna dla potrzeb mobilności wojska.

Wyrażamy duże zainteresowanie regularnym inicjowaniem i prowadzeniem nowych projektów i usług związanych z łącznością oraz oczekujemy na rozszerzenie tych usług na Ukrainę i na cały region.

Pozostajemy oddani sprawie ochrony praw mniejszości polskiej na Litwie i mniejszości litewskiej w Polsce, pamiętając o naszych zobowiązaniach w tym zakresie, które wynikają z polsko-litewskiego Traktatu o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy, a także z naszych zobowiązań międzynarodowych. Zobowiązujemy się do utrzymywania i wzmacniania wysokiej jakości edukacji dla mniejszości narodowych, która umożliwi młodym ludziom zachowanie ich tożsamości kulturowej, a także stawanie się rzecznikami wartości obywatelskich w ich własnych krajach i na całym świecie.

Zachęcamy i mocno wspieramy nieformalny i formalny udział krajów kandydujących do UE i krajów Partnerstwa Wschodniego w polityce UE i programach Partnerstwa Wschodniego, takich jak sieć TEN-T. To samo dotyczy współpracy tych krajów z Inicjatywą Trójmorza.

Zobowiązujemy się również do kontynuacji współdziałania mającego na celu wzmocnienie współpracy administracyjnej w dziedzinie podatków, w ramach prawnych UE, w tym wymiany informacji podatkowych, wiedzy i nowych technologii, jako kluczowego środka skutecznego zwalczania oszustw w zakresie podatku VAT.

Pozostajemy zaangażowani w ochronę zewnętrznej granicy Unii Europejskiej i strefy Schengen oraz zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa obywateli. Będziemy nadal poszukiwać instrumentów prawnych i praktycznych rozwiązań na poziomie Unii Europejskiej, które umożliwią budowanie odporności na wszelkie próby stosowania przez państwa trzecie ataków hybrydowych, w tym poprzez instrumentalizację nielegalnej migracji i nadużywanie międzynarodowego prawa humanitarne do realizacji swoich celów politycznych.